

Edward van de Vendel

Ons derde lichaam



Amsterdam Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij
2022

Bekroond met de Gouden Zoen 2007

www.querido.nl
www.edwardvandevendel.nl

Eerste druk, 2006; tweede druk, 2007; derde druk (e-book), 2009; vierde druk, 2022

Copyright text © 2006, 2022 by Edward van de Vendel. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt, in enige vorm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Em. Querido's Uitgeverij, Amsterdam.

Omslag Marry van Baar
Omslagillustratie Claudi Kessels

ISBN 978 90 451 2803 0 / NUR 284

Oliver,

het is achterin de nacht, het wordt al bijna weer licht. Ik kan je niet vertellen hoe vreemd en vrolijk de afgelopen avond was. Dat lukt niet met letters en een simpel mailtje. Ik heb gelachen, gerend, gefeest en gedronken. Ik dacht dat ik niet gelukkig kon worden van iets wat we eigenlijk allemaal belachelijk vinden, maar dat kan dus wel. Het heeft ook met de afgelopen maanden te maken, met Vonda, en met Moritz, met de tijd na jouw en mijn zomer.

Ik zag je voor het laatst in augustus en nu is het februari. Ik heb je niet geschreven en ik heb je niet gebeld. Jij hebt mij ook niet geschreven en jij hebt mij niet gebeld. Maar wat er nu gebeurd is moet je toch weten?

Ik zou zo graag een beetje met je praten, nu, Oliver Kjelsberg, Oliver Kjelsberg, maar ja, jij bent in Noorwegen en ik in Rotterdam. Het is laat en ik heb te veel rosé op. Ik zou met je vingers willen spelen en zo.

Hé, je gaat dus weer van me horen. Dat is niet meer tegen te houden. Mijn naam keert bij je terug, ja zelfs mijn gezicht. Je zult me op de televisie zien! Televisie ja, je leest het goed. Ik leg het nog wel uit, maar wat denk je, zal onze zomer dan van het scherm af spatten? Of ben je me allang vergeten? Ik strijk nog honderd keer per dag over mijn linkerbovenarm, over de tattoo die daar staat. Heb jij er uiteindelijk ook een laten zetten?

Vonda slaapt, ze ronkt door de muren heen. Moritz ligt waarschijnlijk met zijn knieën opgetrokken en zijn hoofd naar beneden, een sufgetold hoepeltje. Ik heb zijn schoenen uit moeten doen.

Ik ben nog wakker, hier, in mijn kamer. Ik ben bij jou, blauwbeschreven door deze felle laptop. Ik schrijf je en ik ril. Het is koud, het is

pas februari, ik heb te weinig kleren aan. Ik draag een boxershorts, een nieuwe, een zwarte, en een T-shirt. Ik wil naar bed, maar het lukt niet. Ik heb een kop vol vuurwerk en flitslicht en zappmuziek.

*Eerste deel verslag (augustus -februari),
ertussendoor:
mailtjes (van nu, eind februari).*

In de zomer van het afgelopen jaar schoot mijn leven door de geluidsbarrière.

Augustus is alweer meer dan een halfjaar voorbij, maar nog steeds staat alles in het teken van ervoor/erna. Ervoor was ik een onduidelijke achttienjarige, erna iemand met een openstaande liefde.

Ervor hing ik van dromen aan elkaar, erna had ik een tattoo. Het vliegtuigje op mijn bovenarm spiegelt dag aan dag mijn reis naar Amerika, maar ook mijn reis daarna naar Noorwegen, en mijn reis terug naar Nederland:

mijn reis met Oliver,
mijn reis naar Oliver,
mijn reis van Oliver af.

Ervor woonde ik thuis, erna op kamers in Rotterdam.

Ervor deed ik doof en blind eindexamen, erna schreef ik me in voor de Nationale Schrijfacademie.

Ervor zat ik met mijn moeder aan de keukentafel, erna met Vonda. En Vonda bracht een tweede geluidsbarrière met zich mee.

Vonda is stevig. Haar dijen zijn breed. Haar borsten zijn groot. Ik weet wat ik zeg, want we zien elkaar wel eens douchen. Vonda is stevig en prachtig. Ze past zo precies in zichzelf dat een dunne Vonda zou lijken op een foute jpg.

Ze heeft kastanjepaars sprookjeshaar – het valt om haar gezicht alsof iemand het in model gebeiteld heeft. Er liggen sproeten over haar voorhoofd, haar neus, haar wangen, haar armen, haar hals. Dwars door die sproetenregen kijkt ze je aan.

Altijd lacht er iets om haar ogen, zelfs al lacht ze niet.

Vonda is iemand tegen wie je aan wilt gaan zitten.

En dit is hoe ik haar voor het eerst ontmoette: het was begin september, het was zo'n dag waarop het laat en vroeg leek tegelijk, oud wordende zomer. Het woei een beetje, en als het stil was geweest hadden mijn vader en ik ongetwijfeld de wind gehoord, en een langsrijdende trein, en de zeeleeuwen van de dierentuin achter het spoor.

Maar het was niet stil, want Vonda kwam eraan.

We stonden te vroeg bij het afgesproken adres. Ik zocht een kamer en hier aan de singel was een etage vrij voor twee studenten. De hospita had geen advertentie gezet, maar mijn vader kende iemand die haar kende en zo wist ik ervan. Ik belde onmiddellijk op. De hospita zei: 'Je stem klinkt goed', en ik mocht komen. Mijn vader was mee, we stonden te wachten in een staggige laan, met uitzicht op volkstuintjes en treinen.

De hospita zocht kunststudenten. Dat kwam goed uit, want ik had me net ingeschreven bij de Nationale Schrijfacademie. Ik was er eigenlijk niet van overtuigd dat ik schrijver wilde worden, ik had geen enkel idee over de toekomst. Maar nadat ik de brutaalste zomer van mijn leven had meegemaakt kon ik toch niet zomaar niks blijven doen, thuis blijven zitten, bij mijn ouders blijven wonen? Ik dacht: als ze op die academie zeggen dat ze me kunnen leren schrijven, dan wil ik wel leren schrijven. En: misschien kan het noteren van wat me overkomt de gebeurtenissen om me heen vertragen, ze af en toe op een afstandje zetten. Niet gek na alle Oliverweken. Ik leverde mijn proefopdracht in en Gijs, de mentor van de academie, zei: 'We nemen je aan.'

Ik keek omhoog. Het huis zag er prima uit, hoge ramen, hoge plafonds. Naast de stoep-met-treden stond een plantenbak met viooltjes. Ze waren allemaal nog heel. Ik wilde net aan mijn vader vragen of we niet alvast aan zouden bellen toen er een meisje op ons af liep. Zo op het eerste gezicht leek ze wat

ouder dan ikzelf. Ze stak haar rechterarm uit. Blijkbaar kwam ze ook voor een kamer. Ze zei: 'Ik heet Vonda, Vonda Oppenheim. Waar moeten we zijn? Wie van jullie komt er voor de etage? Wát? Vader en zoon? Zijn jullie vader en zoon? Geweldig! Broers, zou ik zo zeggen. Nee, ik meen het! Ik heb helemaal niks met leeftijd. Ik zing, wat doe jij?' Dat laatste vroeg ze aan mij.

Ik schoot in de lach, ik kon niet anders.

Oliver,

na het bezoek aan de etage – eigen ramen, eigen vloer, eigen water, eigen brievenbus, zo woon ik dus al een halfjaar, kun je het je voorstellen – liepen we de trap af en aaide Vonda door mijn haar. 'Je hoeft je geen zorgen te maken,' zei ze, zo dat mijn vader het niet hoorde, 'Rotterdam is vast wel goed voor ons. En ik ben niet op zoek naar liefde.'

Ik draaide me om en zei: 'Wat?' Ik dacht dat ik haar niet goed had verstaan.

Vonda pakte mijn arm en zei: 'Dat het maar duidelijk is – ik bedoel dat ik geen vriendje zoek.'

'O,' zei ik, 'maar ik zoek ook geen vriendin.'

'Mooi,' zei ze en ze lachte breed.

En daarna vroeg ze opeens: 'Ook geen vriendje?'

Hoe kon ze dat nu weten, Oliver? Zag ze iets aan me? Kun je het aan me zien? Kon jij het aan me zien toen ik je voor het eerst ontmoette? Wat een rare vraag om nu nog aan jou te stellen. Wat raar ook om op dit scherm te lezen dat ik nog steeds aan je denk. Ik probeer dat denken aan jou al maandenlang weg te stoppen, en nu staat het hier en kan het teruggelezen worden.

Dit is niet de bedoeling!

Ik weet niet waarom ik deze mailtjes typ!

En ik stuur ze nooit van z'n leven op, ik zou ze eerst in het Engels moeten vertalen en daar heb ik geen tijd voor, alles is zo druk!

Je hoeft je trouwens geen zorgen te maken over wat ik over Vonda

denk. Het is dus gewoon zoals het is, en Vonda is Vonda. Dat het maar duidelijk is. En ik ben eerlijk, hoor, nu en bij jou. Het levensverslag dat ik voor de schrijfacademie moet inleveren is ook eerlijk, maar ik vouw er toch mijn binnenkant niet in uit. Niet helemaal.

We kregen de etage. Ik schaam me nog steeds een beetje voor het gemak waarmee dat ging. Tijdens de introductiedagen van mijn studie kon ik alleen maar knikken als ze vroegen of ik echt een kamer had in Rotterdam, dichtbij het station. Iedereen riep: ‘Mijn god, hoe is het mogelijk? En zó goedkoop?’

De hospita, een taaie lerares Frans die op de benedenverdieping woonde, zag de combinatie van Vonda en mij blijkbaar wel zitten. Ze hield van boeken en ze hield van muziek, misschien was dat de reden. En natuurlijk, mijn vader was aardig en ik was aardig. Daarbij kwam Vonda op haar waarschijnlijk net zo vrolijk over als op ons.

Mijn ouders zouden de eerste drie maanden huur betalen, daar stonden ze op, en dus liet ik het onderhandelen aan mijn vader en aan Vonda over. Ik liep naar buiten en stond langs de ramen omhoog te kijken. Ik dacht aan mijn toekomstige kamer op de tweede verdieping, met blauwe lucht als uitzicht. Ik stond blij over mijn tattoo te wrijven. En ik dacht: dit moet Oliver zien.

Terug naar een paar weken eerder. Nadat ik uit het Noorse vliegtuig was gestapt, de lange Schipholwandeling naar de bagagebanden had gemaakt en daarna met een karretje door de schuifdeuren was gekomen, schrok ik toen ik mijn ouders zag staan. Mijn leven had zo’n scherpe draai gemaakt dat het raar was om te zien dat zij nog waren wie ze waren.

Daarna schrok ik nog eens, maar dan van mezelf: ik wilde ze oppakken, op mijn karretje zetten en aan heel de aankomsthal laten zien. Maar ik deed natuurlijk stoer. Ik deed alsof er niets gebeurd was. Ik liep lachend op ze af en zij lachten terug. Zij omhelsden mij en ik omhelsde hen. ‘Jongen toch,’ zei mama, en

papa zei: 'Kom. Naar huis.' En daarna haastten we ons naar de parkeerautomaat.

Thuis was het alsof ik tegen mezelf aan liep. De spullen in mijn kamer lagen allemaal zoals de oude Tycho ze had neergelegd, er was weer hetzelfde broodbeleg, dezelfde plastic schaaltes stonden in dezelfde koelkast. De kranten waren gewoon doorgegaan met schrijven over alles waar ze al mijn hele leven over schreven.

Het enige verschil was dat mijn ouders die eerste dagen door het huis heen slopen en niets aan me vroegen. Ze zetten koffie, zachtjes, ze legden de deuren geruisloos in het slot, ze fluisterden hun goedemorgens. Ze deden alsof ze niet naar me keken. Dat was lief van ze, want ze moesten overlopen van de vragen. Was nu niet gebleken dat we achttien jaar hadden samengeleefd zonder één seconde over mij te praten, over wie ik echt was, van wie en wat ik werkelijk hield? Nee, misschien was het zo erg niet. Ze kenden me, natuurlijk. Maar er had een papertje om sommige onderwerpen gezeten, waardoor we er alleen maar bij benadering over hadden gepraat. En misschien waren ze daarom wel zo geduldig, ze voelden dat er van alles kon worden uitgepakt. Als ze voorzichtig deden.

En dus ging het vanzelf: na een tijdje begon ik te praten. We zaten aan de keukentafel en ik vertelde over de dagen in het internationale vakantiekamp waar ik heen was gegaan omdat ik na mijn eindexamen ver weg wilde zijn. Ik had het over de buitenlandse leiders met wie ik die paar weken in Amerika samenleefde. Over de onbezorgdheid ging het, over het spatten van het zwembad, die ene dag. En zo kwam ik uit bij Oliver, bij dat kleine rotkamertje dat we deelden, bij de... bij de enorme verliefdheid.

Ik vertelde over het rare vertrek uit het kamp en uit Amerika, hoe ik met Oliver naar Noorwegen ging, mee naar zijn stille huis in Gjøvik. En daarna over Oliver's voetbaltoernooi, hij zou er eerst niet heen gaan, maar opeens wilde hij toch. Over zijn

moeilijke aarzelingen, over hoe ik zei dat hij moest gaan, over hoe ik hem achterna reisde en over hoe toen bleek dat ik niet in zijn normale leven paste.

Ik had berichtjes gestuurd naar mijn ouders. En op een dag ging in Gjøvik de telefoon en daar klonken hun stemmen, zo maar vanaf hun campingadres tot middenin mijn nieuwe leven. Dus de feiten kenden ze. Maar nu hoorden ze het verhaal eromheen, nu bonden ze oorzaken en gevolgen aan elkaar vast. Ik raakte op dreef. Hoe dichtert ik bij de laatste Noorwegen-dagen kwam en bij mijn eigen besluit om naar huis te gaan, hoe duidelijker alles voor hen werd. En voor mijzelf. Ik zei allerlei dingen die ik niet eerder had bedacht.

En toen liet ik de tattoo zien.

Mama trok wit weg. Maar ze voelde aan mijn bovenarm en dat bracht haar kleur terug. Na een hele tijd zuchtte ze en zei: 'Je huid is nog net zo zacht.'

'Goed,' zei papa, 'ik denk dat ik iets moet zeggen.'

Hij schoof een leeg koffiekopje tussen zijn handen heen en weer. Hij zei: 'Dit is dus hoe ik het begrijp: je bent zoals je bent. Het is geen keuze.'

'Nee,' zei ik, 'het is geen keuze.'

Het bleef even stil. Papa keek naar mij en mama keek uit het raam. Ze liep naar de buitendeur, maar vandaar kwam ze weer terug de keuken in en liep naar de kast. Ze trok een la open en haalde er een pakje sigaretten uit.

'Ik ga roken,' zei ze.

Ze liep nog eens naar de buitendeur, duwde hem open en leunde half binnen, half buiten tegen het kozijn. Ze schoof een sigaret uit het pakje, draaide een vlam aan haar aansteker en trok met haar lippen aan de filter. Het rode uiteinde van de sigaret lichtte op en nadat de eerste rookgolfjes langs haar lippen waren weggekringeld zei ze: 'Kunnen mij die kleinkinderen schelen. Die leen ik wel bij de burens.'

'Mam!' zei ik en toen schoten we alle drie in de lach.

Papa zei: 'Maud, dat is een vreemde opmerking. Maar ik zat

ook te denken. Ik dacht... Ik dacht aan het gezicht van oudtante Neeltje als we het haar vertellen...'

'Jelmer,' zei mama, 'dat is net zo'n vreemde opmerking.' Ze grinnikte erbij en ik leek plotseling niet meer van belang.

'Jullie zijn gek,' zei ik.

'Dat beschouwen we als een compliment,' zei papa. Hij keek er nogal ernstig bij.

'Ja,' zei ik. En toen dacht ik: ik moet het hardop zeggen. Ik moet het zelf hardop zeggen.

En ik zei: 'Ik ben het dus. Homo.'

'Ja,' zei mama, 'je bent dus homo.'

'Homo,' zei papa, 'ach ja.'

Ik had het, samen met Oliver, tot dan toe niet hardop willen horen, maar daar aan de keukentafel zeiden we het zomaar alle drie.

Oliver,

in het begin miste ik je handen het meest. Ze pasten zo precies in mijn rug dat ik toen ze er niet meer waren voortdurend het gevoel had dat ik achteroverviel. Ik miste je blik, ik wist opeens zeker dat er uit je ogen iets levends over me heen gegleden was, een filter waarmee je me beschermdte tegen van alles.

Ik miste, denk ik, zelfs je onmogelijkheid.

Ik was zwak in die dagen, ik geef het toe, en dus stuur ik je dit mailtje natuurlijk echt niet. Het is ook alweer een halfjaar geleden en er zit inmiddels zoveel tussen, mijn school, Vonda, Moritz, de gekte van de laatste weken.

Vonda zegt dat ik niet te stil moet willen worden, te veel teruggetrokken in de tijd. Ze heeft gelijk, dat is niet leuk voor haar. Bovendien doet het me veel te vaak denken aan jou. Aan hoe jij denkt aan mij. Zoals jij hier bent, in mijn hoofd, zo moet ik toch ook door jou heen spoken? We hangen toch nog rond elkaar, in fantoomvorm? Als met een tweede lichaam – al is het een tweede lichaam dat sinds augustus niet meer is bijgewerkt?

Of ben ik meer weg in jou dan jij in mij? Heb je me achter je River Phoenix-posters weggestopt? Ik zag een tijd geleden een van zijn vroege films op tv, hij was nog maar een jochie. Weet je hoe die film heette? Stand by me.

Ja hoor, alles gaat hier goed.

Soms vraag ik me af op welke manier jij mij hebt gemist.

Kijk eens wat ik opschrijf! Ik weet blijkbaar zeker dát je me gemist hebt.

Nou, dat heb je toch ook?

‘Ik hou van homo’s,’ zei Vonda op de eerste avond in het huis, en ik gaapte haar aan. We zaten op haar kamer, zij was een dag eerder verhuisd. Mijn ouders waren weg na een middag gedoe met dozen en stoelen en boeken en een bureau, na gesleep met het brede platte bed dat ik van de burens had gekregen. Het was zweetsjouwerij, al die trappen op.

‘Weet je waarom ik van homo’s hou?’ vroeg Vonda.

‘Nee?’

‘Omdat ze goed voor mijn carrière zijn. Je hebt er nogal wat kappers bij, hè. En stylisten en zo, make-upkunstenaars.’

‘O,’ zei ik, ‘ik weet niks van die dingen.’

‘Ik verzin het,’ zei Vonda, ‘ik zit te zieken.’

‘Ah,’ zei ik.

‘Maar ik hou echt van jullie. Lekker duidelijk. Hoef je niet bang te zijn dat ze iets willen.’

‘Bang?’

‘Ja. Soms worden vrouwen bang van al dat gewil, kun je je er iets bij voorstellen?’

‘Eh...’ zei ik.

‘Nou ja,’ zei Vonda, ‘laat maar.’

‘Wow,’ zei ik.

‘Wow?’ zei Vonda.

‘Ik bedoel,’ zei ik, ‘dat je durft te zeggen wat je zegt. Je kent me pas net.’

‘Ja, hoor eens,’ zei Vonda, en ze gooide een handvol theezak-

jes naar mijn hoofd, ‘als we niet goed beginnen lukt het nooit. Trouwens, je hebt prachtige ogen.’

Ik zat er een beetje stom bij, er bleef een rooibosthee-touw-
tje aan mijn schouders hangen, maar ik zei: ‘Natuurlijk lukt
het.’ Want dat wist ik opeens heel zeker.

Zangeres, dat wilde Vonda worden, ze had het al vroeg in haar
leven besloten. Ze moest nog even haar laatste jaar afmaken,
maar ze was al klaar voor publiek. Ze had in de weken voor-
dat ze in het singelhuis trok grand café na grand café bezocht
om een optreden af te smeken. Ze was zich bij een theater-
restaurant gaan aanbieden als zingende serveerster. Ze mocht
een voorprogramma doen in een cultureel centrum. Ze meldde
zich aan voor een Franstalig festival. Over dat laatste vertelde
ze met het meeste vuur, die eerste avond. Ze hield, zei ze, van
grote vrouwen – ‘nee, niet seksueel’ – ze hield van diva’s zoals
ze in Frankrijk en Amerika werden gekoesterd. En toen luister-
den we tot diep in de nacht naar chansons en songs, Joni Mit-
chell, Nina Simone, Barbara. ‘De mannen doen we een andere
keer,’ zei ze.

We lieten slappe pizza’s komen en Vonda zei: ‘Blijf je hier?
Dat uitpakken kun je morgen wel doen.’

Ten slotte pakte ze de uithalers: Streisand, Céline Dion, La-
ra Fabian. ‘Zo wil ik het,’ zei ze, ‘in het Engels of in het Frans,
voor mijn part in het Nederlands. Ik wil slingeren met mijn
stem, ik wil met een uithaal een muur optillen en wegduwen, en
dat iedereen dan stil is met zijn ogen dicht.’

‘Ik begrijp het,’ zei ik, want ik begreep het precies. We wil-
den iets drinken, en van de flessen die Vonda had staan kozen
we uit armoe de schroefdropwijn, we konden geen van tweeën
een kurkentrekker vinden.

Tegen vier uur ging ik naar bed, halfdronken van een nieuwe
vriendschap waar ik me nu al veilig en avontuurlijk tegelijk bij
voelde, halfdronken van de alcohol en onverstaanbare Franse
muziek. Nou ja, *amour*, dat verstond ik.

‘Amour,’ zei Vonda toen ik aanstalten maakte om naar mijn kamer te gaan, ‘kom hier, een zoen.’ Ze tuitte haar lippen en ik de mijne. Ze zei: ‘Dat doen we voortaan elke avond.’

‘Goed,’ zei ik.

‘Dag homo,’ zei ze.

‘Dag diva,’ zei ik.

De volgende ochtend werd ik wakker van pianomuziek. Mijn kop klopte en ik keek suffig naar een onbekend raam. Onbekende sponningen en onbekend glas. Ik verschoof mijn blik en ja, au, daar wist ik het weer: dit was mijn kamer, in mijn huis, in mijn straat. Ik schoof overeind, ai, wat kraakte dit bed, en ai, wat kraakte mijn hoofd.

Ik woon niet meer thuis, dacht ik. Nu begint de rest van de tijd die na de zomer komt.

Ik zocht mijn telefoon, ik vond hem in een zak van mijn op de grond gesmeten broek. Ik toetste het nummer in van onze vaste telefoon thuis. Ik dacht: thuis?

‘Tych!’ zei mijn moeder.

‘Hai,’ zei ik.

‘Wat hoor ik?’

‘Keyboard. Dat is Vonda.’

‘O, leuk. Hoe gaat het?’

‘Super. We hebben de hele avond zitten kletsen.’

‘Wat een lief gezichtje heeft ze, hè?’

‘Gezichtje? Mam, dat zeg je niet.’

‘Het is toch zo?’

‘Ja ja. Weet je dat mijn bed ontzettend kraakt?’

‘Ja, dat dacht ik al. Het is een Japans bed, zegt de buurvrouw, helemaal van hout. Dat matrasje is ook veel te dun. Misschien moet je een dikker matras kopen. Zullen we een dikker matras gaan kopen? We kunnen wel even naar de Ikea.’

‘Mam, ik weet niet.’

‘O... het hoeft niet vandaag.’

‘We hebben een afspraak bij de hospita, Vonda en ik.’

‘Dat is goed, Tych. Papa roept dat je haar naar het huurcontract moet vragen.’

‘Doe ik. Of dat doet Vonda wel.’

‘Kom je morgen langs? Voor die keukenspullen? Heb je wel iets te eten vanavond?’

‘Mam, dat komt wel goed, echt. En ik kom morgen wel even.’

‘Goed. Raar hè, allemaal... Dag liefje.’

‘Dag mam. Mam?’

‘Ja?’

‘Ik ben zo blij!’

Oliver,

zou dat kunnen? Zou je blijheid kunnen laten spatten zodat je er het humeur van iemand anders mee besmet? Iemand die op dat moment wat minder vrolijk is?

Dat zijn natuurlijk onzin-vragen.

Maar dit weet ik wel: gedachte woorden zijn zwakker dan gesproken woorden. Wat je hardop zegt valt niet meer uit te gummen. Wat je gedacht hebt kan makkelijk weer weg.

Ik heb een voorbeeld: toen ik zei dat je me in mijn gezicht moest spugen om aan je voetbalvrienden te laten zien dat je geen softie was, was het al gebeurd. Dat je het daarna deed was een echo.

Maar hoeveel sterker nog zijn woorden als ze geschreven staan? Hebben we daarom geen contact gehad? Hebben we daarom zelfs geen berichtje gestuurd? We zijn stil gebleven. Zo is het dus gewoon.

Ik kon het echt niet, Oliver. Wat had ik moeten schrijven? Hello, how are you? En dan? Een enorme slashhammer vanuit Noorwegen op mijn kop neer laten komen?

Natuurlijk is het zielig en gek, maar laat dit duidelijk zijn: alleen degene met wie je altijd samen had willen blijven kan degene worden die je vervolgens nooit meer spreekt. Wie dat niet begrijpt weet niets van de liefde.

Oliver, in dit mailtje had ik een paar zinnen over moeten slaan, nu zit het allemaal opnieuw in mijn kop.

*Ik verstuur niks, hoor.
Ik moet je niet besmetten.*

Er kwamen keyboardloopjes uit Vonda's kamer, etudes en stemoefeningen. Ik stond in ons kleine keukentje. Ik keek naar het balkon en naar de balkons aan de overkant van de binnentuin. Vonda had de achterkamer hiernaast. Die was kleiner dan de mijne aan de voorkant, maar had wel openklappende buitendeuren. Ze moest, aan de opeenvolgende geluiden te horen, al een tijdje op zijn, maar ik durfde niet zomaar aan te kloppen om te vragen of ze kwam ontbijten. Zouden we dat soort dingen wel samen gaan doen? Ik klapte het tafeltje uit dat ik meegenomen had en dat precies in de krappe keuken paste. Ik kneep een yoghurtzak open. Toen ik het terugzette in de koelkast dacht ik: we hebben een koelkast!

We hebben een uitklaptafeltje!

Ik heb mijn eigen yoghurt!

Ik rende naar mijn kamer en haalde een viltstift uit mijn bureau. Ik schreef er een vette T mee op het yoghurtzak. Daarna knoopte ik een touwtje aan de stift en hing hem ergens naast de koelkast. Op dat moment kwam Vonda binnen. 'Goeiemorgen! Heb je last van de muziek? Laat me raden, die T op dat zak betekent Tief-op-dit-is-van-mij?'

'O,' zei ik, 'ik bedoel er niks mee, hoor. Wil je ook wat? Maar ik dacht dat het zo hoorde.'

'Tuurlijk hoort dat zo. En we gaan ook een toiletborstelrooster instellen, en schoonmaakplicht, en...'

'Leuk!' zei ik.

'Vind ik ook,' zei Vonda, 'en ik meen het. Er is al genoeg onduidelijkheid. Ik doe mijn stemoefeningen trouw. Echt waar. Behalve als ik ze vergeet.'

Ik moest lachen en Vonda grijnsde terug. Ze begon in kastjes te rommelen op zoek naar een bakje, een lepel, muesli en nep-suiker.

'Hèhè,' zei ze toen ze alles had gevonden. Ze wurmde zich

aan de overkant van de tafel op de tweede klapstoel. Het bleef een tijdje stil, we aten, maar toen tilde ze opeens de mouw van mijn T-shirt op, zag mijn tattoo en liet haar mond openvallen. ‘Kristus, wat mooi,’ zei ze, ‘waar komt die vandaan?’

Ik begon te vertellen, maar het lukte niet zo goed. Het was vreemd. Ik noemde Oliver, maar ik kon niet zeggen hoe groot het met hem was geweest, en hoe nieuw. Ik voelde een raar soort slot op mijn mond. Ik kon toch zomaar niet alles openleggen bij iemand die ik nog maar nauwelijks kende? Nee, het lag niet aan Vonda. Maar nu ik – voor de tweede keer – Oliver noemde zonder dat hij erbij was leek het opeens of ik hem had opgeborgen in een verhaal. Het was dus allemaal maar voor even, dacht ik, mijn hele zomer, het was maar voor een tijdje.

Mijn yoghurt stond daar en ik at niet meer. Ik werd er misselijk van.

Vonda zei niks. Ze keek naar me, legde haar lepel neer, stond op en trok me mee naar haar kamer. Daar aangekomen riep ze: ‘Bonbonwerpen! Wedstrijdje!’

Dat was precies wat ik nodig had. Ik wilde opeens weer bewegen, de dag lag open, Vonda voelde me aan, voor alles wat ingewikkeld was bestond even zoveel plezier. Ik pakte een handvol bonbons en stapte een meter of twee van haar vandaan. Ik zei: ‘Armen op je rug.’

Vonda riep: ‘Ze waren eigenlijk voor de hospita, maar kom maar op.’ En ze opende haar mond.

Tijdens de introductieweek van de studie nam ik me voor mijn zomer achterwege te laten en Oliver's naam niet te noemen. Ik wilde een kreukloos gemiddelde van mezelf presenteren, zonder en toen-en-toen-gezeur.

Dat mislukte grandioos. De schrijfacademie zat niet te wachten op vriendelijke lachjes. Integendeel, het leek wel therapie, die eerste dagen. Alle opdrachten, alle schrijfoefeningen gingen over *Wie ben jij*. Dat had ik op de middelbare school nog nooit meegemaakt. Daar had ik zes jaar met mijn vingers ge-

kruist rondgelopen: alles wat ik zeg is wat jullie willen horen, smile!

We bleken maar met zeven studenten in het basisjaar te zitten, en dus leerden we elkaar in hoog tempo kennen. De andere zes waren, hoe verschillend ook, overtuigd naar de academie gekomen. Ze wilden allemaal schrijver worden.

Minke en Megan zetten weliswaar nog rondjes op hun i's in plaats van punten, maar als ze naar mijn liefdesleven vroegen namen ze geen genoegen met 'O, gewoon.' Wat we bij oriëntatieopdrachten als *Ik achter mezelf* te weten kwamen werd door hen na studietijd in Café Floor nog eens afgemaakt met vragen naar namen, plaatsen en tijden.

Felaya, terughoudender, meer op mysterie gesteld, luisterde mee en glimlachte zo hartverwarmend dat ik voornamelijk háár in de ogen keek toen ik toch maar 'Noorwegen' zei en 'dit jaar'.

Wieger was degene die bij alle koffieverkeerds en pilsjes alleen maar knikte en alleen maar na leek te denken. Er hing zo'n vage wolk van algemene vriendelijkheid om hem heen dat hij al snel niet meer serieus genomen werd. Ach ja, Wieger: te veel aardigheid, te weinig houvast.

Nee, dan Niels: langharig en makkelijk. Hij kwam niet of te laat, en toch leek hij altijd ontspannen. Wanneer hij verliefd was – en dat was hij constant, hij schreef over vrouwenlippen, vrouwenbewegingen, vrouwenhaar – wilde iedereen hem overal naast zich hebben. Hij had lijsten met excuses voor zijn voortdurende afwezigheid. Hij deed aan bejaardenhulp, hij had de afspraak vergeten, hij was op liftreis naar Frankrijk.

Ben, tenslotte, was degene die de bijeenkomsten meestal als eerste opbrak: 'Ik wil naar huis, doe!' Iedereen liet hem, want tijdens de lessen schreef hij elke dag weer zulke sterke teksten, ongenadig scherp en ongenadig grappig, dat hij alles mocht beslissen wat hij wilde.

Ben is gay, en overduidelijk moe van het ervaren zijn. Dat bleek ook in zijn teksten. Hij had in Amsterdam gewoond en zijn stukken wemelden van jongens in de Soho, de Exit en de

Arc, van avonturen in het Vondelpark. Ben woonde samen met een twintig jaar oudere zeeman die hij via internet had ontmoet.

Ben en ik, dat paste nog niet zo, maar Felaya vond ons allebei aardig en zo bleef alles bij elkaar. Ik nam me vanaf de eerste dag voor om Bens werk goed te vinden en dat altijd hardop te zeggen. Dat leek me de beste manier om afstand te houden en tegelijkertijd zijn minachting te voorkomen.

Nu ik dit opschrijf denk ik: ja, met woorden kun je onderzoeken waarom je iets doet. Ik was bang dat Ben me minachtte. Dat hij me een baby vond, een *baby-gay*. En dus gaf ik zo weinig mogelijk van mezelf prijs. Dat onderzocht ik en dat ontdekte ik: aan het eind van de introductieweek moesten we schrijven wat we over de anderen dachten en ik schreef wat ik hierboven schreef. Gelukkig hoefden we het niet voor te lezen. Maar Gijs knikte tijdens mijn eerste begeleidingsgesprek en hij zei: ‘Tycho, je bent zowaar op weg.’

Oliver,

ik vraag me af wat jij bent gaan doen in september. Fysiotherapie? Dat was je reserveplan voor als je niet gescout werd om bij een profclub te komen keepen. Op het eind van onze zomer was je ervan overtuigd dat dat niet meer zou lukken. Dus inderdaad fysiotherapie? Je zou een geweldige masseur zijn.

Ik vind het stom dat ik nu, een halfjaar later, zo'n behoefte heb om al die dagelijkse dingen van je te weten. Waarom toen niet? Ik deed in die eerste weken de ene poging na de andere om niet aan je te denken. En het feit dat ik zoveel nieuwe mensen ontmoette hielp daar aardig aan mee. Alsof het zien van nieuwe gezichten verdunt.

Maar ik vergat je dus niet, dat moet je niet denken. Ik werd tijdens een van die nachten wakker met jouw mond op de mijne. Ik zou zweren dat je in de kamer was, zo echt had ik het puntje van je tong langs de bovenlijn van mijn bovenlip gevoeld, langs de onderlijn van mijn onderlip. Hoe konden mijn dromen mezelf zo voor de gek houden? Ik

lag daar maar in het donker, met een mond die jeukte. Ik moest naar de kraan om hem onder de straal te houden, om jouw smaak het afvoerputje in te spoelen.

En nu schrijf ik. Ik schrijf om me staande te houden tussen alles wat Vonda en Moritz en ik nu doen. Ik maak er een verslag van, voor school. Daar heb ik eigenlijk geen tijd voor, maar ik doe mijn best. Ik ben een planner geworden, heel economisch, heel effectief. Nou ja, deze mailtjes aan jou schrijf ik terwijl ik moet slapen, en handig is dat niet.

Bovendien stuur ik ze natuurlijk nooit.

Op de vrijdagavond na de eerste studieweek lag ik languit op Vonda's bank. Vonda stak haar zoete avondsigaret op. Het was een Indonesische kretek en die geurde fantastisch. Maar Vonda zei: 'Je moet er niet aan beginnen, ik zou het ook moeten laten.' Ze kwam naar me toe, tilde mijn hoofd op, schoof zichzelf eronder en legde mijn hoofd terug op haar schoot. Ze woelde door mijn plukjes en ik dacht na. Ik zei: 'Ken je het gevoel dat je iets doet en dat je daar tegelijkertijd een stukje boven zweeft?'

Ik wachtte op een antwoord, maar Vonda zei alleen maar: 'Ga door.'

'Ik bedoel,' zei ik, 'dat je dingen van jezelf meebeleeft. Er gebeurt iets en je ondergaat wat er gebeurt, maar op hetzelfde moment hou je dat ondergaan in de gaten.'

Ik kwam overeind. 'Je bent er – en je bent er nóg eens. Je weet waar je je voeten hebt staan, je begrijpt hoe een ander je ziet, je denkt: aha, zo doe ik dus. Je hangt als een geestje om jezelf. Ik bedoel er niks zweverigs mee, maar heb jij dat nooit?'

Vonda drukte de sigaret uit, strekte haar armen en zei: 'Nee, ik heb dat nooit.'

'Ik heb het ook niet altijd,' zei ik, 'ik heb het niet elke dag, maar soms wel. Ik keek deze week naar de anderen in de groep, maar ik zág mezelf naar hen kijken. En ik wist steeds hoever ik van Minke af zat of waar Wiegers elleboog lag, ik noem maar wat.'

‘Dus je bent voortdurend met z’n tweeën?’

‘Niet voortdurend. Soms.’

‘Nu ook?’

‘Eh... nee, ik denk van niet. Nu niet.’

‘Volgens mij heet dat “de kat de boom uit kijken”. Dat is toch heel normaal? En hier hoef je dat niet te doen, want hier ben je thuis. Kom nog eens liggen.’

Ik legde mijn hoofd weer op haar schoot. ‘Maar jij herkent het dus niet?’

‘Denk je,’ zei Vonda, ‘dat er ruimte in mijn hoofd is voor nog iemand van mijn formaat?’

Ik was zo opgewonden over het feit dat ik samen met Vonda een keuken had, dat ik elke dag wilde koken. Ik wilde in onze eigen pannen roeren, proeven met een lepeltje en menuutjes opdienen voor twee. Vonda vond het best. ‘Eten!’ riep ik, en dan liep ik zonder te kloppen met twee volle borden op mijn hand haar kamer binnen. Dat mocht dus, zo ging dat na een tijdje bij ons. Als we er tijd voor hebben gaat het zo nog steeds: Vonda komt laat thuis van haar repetities, ze doucht en zucht ‘Aaaah!’ bij het zien van een nieuw, van mijn moeder geleerd gerecht. Vonda is een dankbare eter. ‘Je bent een engel,’ zei ze op een van die eerste dagen, ‘want dit is dus duivels lekker.’

We wasten af of keken tv op mijn kamer. Vonda hoorde me uit over Noorwegen, ik denk dat mijn zomerse ommezwai haar nogal fascineerde. Ik vertelde wat ik kwijt wilde, maar natuurlijk werd dat langzaam steeds meer. Ik vond het niet erg. Vonda bleef vragen, en bij een vraag hoort een antwoord, zo werkt dat toch? Op een avond liet ik de bluegrass-cd horen die ik in Amerika had gekocht, de cd met de snelle countrymuziek die de soundtrack van mijn verliefdheid was geworden. Ik speelde alleen de laatste nummers, de eerste had ik live gehoord, die hoorden niet in Nederland thuis. Het gepingel beviel haar niet erg. Eerst bleef ze netjes luisteren, maar toen ik om haar gezicht begon te lachen zei ze dat ze er zenuwtrekkingen van kreeg.